

Asia: VN/21436/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (saattohoito ja eräät muut muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Suomen Palliatiivisen Hoidon Yhdistys (SPHY) kiittää mahdollisuudesta lausua lainsäädäntömuutosehdotusta. Yhdistys kannattaa palliatiivisen hoidon ja saattohoidon määrittämistä lakiin hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla oleviksi palveluiksi. Muutos on erittäin tärkeä ja ajankohtainen, sillä Suomessa on tarve vahvistaa ja edelleen kehittää palliatiivisen hoidon yhdenvertaista ja oikea-aikaista saatavuutta. Hoidon tarve tulee lisääntymään väestön ikääntyessä ja pitkäaikaissairauksien määrän lisääntyessä.

SPHY esittää kuitenkin pieniä muutoksia lainsäädäntöehdotukseen. 24 §:n nykyisessä muodossa palliatiivinen hoito ja saattohoito määritellään seuraavasti: ”Palliatiivisella hoidolla tarkoitetaan parantumattomaa, etenevää sairautta sairastavan potilaan oireiden hallintaan ja toimintakyvyn ylläpitoon tähtäävää aktiivista kokonaisvaltaista hoitoa.” Ehdotamme toimintakyky-käsitteen korvaamista elämänlaatu-käsitteellä, koska kansallisessa Käypä hoito -suosituksessa, maailman terveysjärjestön määritelmässä ja kansallisissa suosituksissa palliatiivisen hoidon määritelmässä käytetään toimintakyvyn sijaan elämänlaatu-käsitettä.

Näemme lainsäädäntöehdotuksen ansiona sen, että lain perusteluissa tuodaan ilmi tarpeenmukaisten palliatiivisen hoidon palveluiden toteuttaminen perus- ja erityistasoilla. Perustason ja erityistason palveluita on sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa. Sen vuoksi ehdotamme, että perustelutekstiin vielä selkeytetään, että palliatiivista hoitoa tulee antaa potilaan tarpeen mukaan nimenomaan palliatiivisen hoidon perus- ja erityistasoilla. Perusteluteksteihin ehdotetaan muutosta esimerkiksi muodossa: ”Palliatiivisen hoidon palvelut tulee järjestää hyvinvointialueilla tarvelähtöisesti portaittaisesti perustasolla, erityistasolla että vaativalla erityistasolla.”

Varhaisen palliatiivisen hoidon merkitys potilaan hoitoketjussa on merkittävä myös kasvavan kansallisen ja kansainvälisen tutkimustiedon perusteella. Tämä tarkoittaa sitä, että palliatiivinen hoito integroidaan potilaan sairauskeskeisen hoidon rinnalle. Tämän vuoksi ehdotamme tarkennusta kyseiseen lauseeseen säännöskohtaisiin perusteluihin (s. 47): ”Koska palliatiivisen hoidon vaihe voi kestää vuosia, ei kyse ole yksinomaan elämän loppuvaiheen hoidosta.” Ehdotettu uusi muotoilu: ”Palliatiivinen hoito voi kestää vuosia ja sitä voidaan toteuttaa sairauskeskeisen hoidon rinnalla (varhainen palliatiivinen hoito), kyse ei ole yksinomaan elämän loppuvaiheen hoidosta.” Tämä ehdotettu uusi muotoilu noudattelee maailman terveysjärjestön määritelmää, kansallista Käypä hoito -suositusta sekä kansallista syöpästrategiaa.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

-

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seurantaan koskevista ehdotuksista ja perusteluista

-

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

SPHY:n näkemyksen mukaan lakiesitys perusteluineen on perusteellisesti valmisteltu ja vaikutusarviot on arvioitu asianmukaisesti. Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämisvastuun kirjaaminen terveydenhuoltolakiin täsmentää hyvinvointialueiden nykyisiä tehtäviä. Palliatiivinen hoito on ihmisoikeus ja SPHY:n näkemys on, että hallituksen esityksellä voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia palvelujen yhdenvertaisuuteen, laatuun ja saatavuuteen.

Mahdolliset muut kommentit

Palliatiivisen hoidon kasvava tarve edellyttää riittävää perus- ja erityisosaamista ja palvelurakenteita. SPHY näkee erittäin tervetulleena muistiossa mainitun palliatiivisen lääketieteen oman erikoisalan perustamisen ja toivomme, että asian arviointi etenee sujuvasti sosiaali- ja terveysministeriössä ja erikoislääkärikoulutusta koordinoivissa elimissä. Palliatiivisen hoidon palvelujärjestelmän kehittäminen ja ylläpitäminen tarvitsee tuekseen oman erikoisalan. Moniammatillisena yhdistyksenä haluamme tuoda esiin, että palliatiivinen hoito on moniammatillista, minkä vuoksi on tärkeä huomioida kaikkien moniammatillisen tiimin jäsenten palliatiivisen hoidon perusosaaminen ja mahdollisuus erikoistumiseen palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon.

Auramo Petra
Suomen Palliatiivisen Hoidon Yhdistys ry